

SOCIALINĖS ANTROPOLOGIJOS IR ETNOLOGIJOS STUDIJOS

LIETUVOS

18(27)

2018

ETNOLOGIJA

LITHUANIAN ETHNOLOGY

STUDIES IN SOCIAL ANTHROPOLOGY AND ETHNOLOGY

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS
LITHUANIAN INSTITUTE OF HISTORY

LI VILNIUS 2018

Lietuvos etnologija: socialinės antropologijos ir etnologijos studijos – mokslinis etnologijos ir socialinės ir kultūrinės antropologijos žurnalas. Jame spausdinami recenzuojami straipsniai, konferencijų pristatymai, knygų recenzijos ir apžvalgos, kurių temos pirmiausia apima Lietuvą ir Vidurio/Rytų Europą. Žurnalas pristato mokslo aktualijas ir skatina teorines bei metodines diskusijas. Tekstai skelbiami lietuvių arba anglų kalba.

Lithuanian Ethnology: Studies in Social Anthropology and Ethnology – is a peer reviewed journal of ethnology and social and cultural anthropology. It publishes articles, conference presentations, book reviews and review articles, which may be in Lithuanian or English, primarily focused on Lithuania, Central and Eastern Europe. The journal represents current debates and engages in methodological discussions.

REDAKCIŅĖ KOLEGIJA / EDITORIAL BOARD

Vytis Čiubrinskas (vyriausiasis redaktorius / Editor-in-Chief)

Vytauto Didžiojo universitetas / Vytautas Magnus University, Kaunas, Lithuania

Auksuolė Čepaitienė

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Jonathan Friedman

Kalifornijos universitetas / University of California, San Diego, USA

Jonathan Hill

Pietų Ilinojaus universitetas / Southern Illinois University, Carbondale, USA

Neringa Klumbytė

Majamio universitetas / Miami University, Ohio, USA

Ullrich Kockel

Heriot-Watt universitetas / Heriot-Watt University, Edinburgh, UK

Orvar Löfgren

Lundo universitetas / Lund University, Sweden

Jonas Mardosa

Lietuvos edukologijos universitetas / Lithuanian University of Educational Sciences, Vilnius, Lithuania

Žilvytis Šaknys

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

REDAKCIŅĖS KOLEGIJOS SEKRETORĖ / EDITORIAL ASSISTANT

Danguolė Svidinskaitė

Lietuvos istorijos institutas / Lithuanian Institute of History, Vilnius, Lithuania

Leidyklos adresas / Address of the Publisher: Redakcinės kolegijos kontaktai / Editorial inquiries:

Lietuvos istorijos institutas

Tel. / Phone: + 370 5 262 9410

Kražių g. 5, LT-01108 Vilnius

El. paštas / E-mail: etnolog@istorija.lt

[<www.istorija.lt>](http://www.istorija.lt)

vytis.cubrinskas@vdu.lt

Žurnalas registruotas / The Journal indexed in:

European Reference Index for the Humanities (ERIH)

EBSCO Publishing: Academic Search Complete, Humanities International Complete,

SocINDEX with Full Text; Modern Language Association (MLA) International Bibliography

Leidybą finansavo Lietuvos mokslo taryba pagal Valstybinę lituanistinių tyrimų ir sklaidos 2016–2024 metų programą (Sutartis Nr. LIP-078/2016)

TURINYS / CONTENTS

Pratarmė (<i>Vytis Čiubrinskas</i>)	5
Editorial (<i>Vytis Čiubrinskas</i>)	7

Straipsniai / Articles

Chris Hann

Ritual and Economy: From Mutual Embedding to Non-Profit Festivalisation in Provincial Hungary	9
Ritualas ir ekonomika: nuo abipusės nesuprekinotos ekonomikos iki nevyriausybės festivalizacijos provincinėje Vengrijoje. Santrauka	33

Rasa Paukštytė-Šaknienė

Kaimynystės ryšiai šių dienų kultūroje: atvejais iš Vilniaus apylinkių	35
Neighbourly Ties in Contemporary Culture: Cases from the Vilnius Area. Summary	59

Darius Daukšas

Tarp tapimo norvegu ir buvimo lietuviu: Norvegijos lietuvių pilietybės sampratos	63
Caught between Becoming a Norwegian and Staying a Lithuanian: Concepts of Citizenship among Lithuanian-Norwegians. Summary	85

Jolanta Kuznecovienė

<i>Gyvenimas ant sūpuoklių</i> : lietuvių diasporos antrosios kartos identiteto dilemos	87
<i>On the Swings</i> : Identity Dilemmas of the Second-Generation Lithuanian Diaspora. Summary	107

Audronė Daraškevičienė

Vaiko auklėjimas šiuolaikinėje Lietuvoje: tėvų požiūris	109
Bringing up a Child in Contemporary Lithuania: Parental Attitudes. Summary	127

Žilvytis Šaknys

Valstybės (Tautos) švenčių formavimo ypatumai 1918–1940 m. Lietuvoje ...	129
State (National) Holidays in Lithuania between 1918 and 1940. Summary	151

Diskusijų forumas / Forum

Christian Giordano

- From Political Subjectivity to Political Intentionality: The Predominance
of Society over the Individual 155
- Nuo politinio subjektyvumo iki sąmoningumo: visuomenės
dominavimas prieš individą. Santrauka 170

Mokslinis pranešimas / Special Lecture

Orvar Löfgren

- Mano ar mūsų? Namai kaip moralinė ekonomika 173

Recenzijos ir apžvalgos / Reviews

- Lietuvių etnografijos enciklopedinis žodynas. B. Kulnytė,
E. Lazauskaitė (sud.) (*Auksuolė Čepaitienė*) 197
- Jonas Vitartas (Jan Michał Witort, 1853–1903). Rinktiniai raštai 1.
A. Čepaitienė (sud.) (*Venantas Mačiekus*) 202
- Gražina Žumbakienė. Senieji Lietuvos gėlių darželiai: kvapnūs,
puošnūs, gydantys (*Loreta Martynėnaitė*) 206
- Etnografija. Metraštis 26 [skirta V. Miliui]. E. Lazauskaitė,
Ž. Šaknys (sud.) (*Auksuolė Čepaitienė*) 208

Konferencijos / Conferences

- Amerikos antropologijos asociacijos 116-asis forumas Vašingtone
(*Vytis Čiubrinskas*) 213
- EASA 15-oji konferencija Stokholme (*Auksuolė Čepaitienė, Vytis Čiubrinskas*) ... 216
- AABS konferencija 2018 (*Audronė Daraškevičienė, Vida Savoniakaitė,
Skaidrė Urbonienė*) 219
- III nacionalinė doktorantų konferencija „Veritas Ethnologica“
(*Vaida Rakaitytė*) 222

Sukaktys / Anniversaries

- Petrui Kalniui – 70 (*Žilvytis Šaknys*) 225

In Memoriam

- Netekome Marijos Mastonytės-Miliuvienės (*Žilvytis Šaknys, Petras Kalnius*) ... 229

In Memoriam

NETEKOME MARIJOS MASTONYTĖS-MILIUVIENĖS

Etnologų bendruomenę pasiekė liūdna žinia. 2018 m. rugpjūčio 29 d. mirė Lietuvos istorijos instituto etnologė, humanitarinių mokslų daktarė Marija Mastonytė-Miliuvienė.

Marija Mastonytė-Miliuvienė gimė 1931 m. gruodžio 8 d. Miežionėlių k., Švenčionių r. Baigusi Švenčionių gimnaziją, nuo 1949 iki 1954 m. studijavo Vilniaus universitete Istorijos ir filologijos fakultete ir įgijo istoriko bei istorijos mokytojo specialybę. Atsisakiusi rekomendacijos mokslus tęsti aspirantūroje Maskvoje, išvyko mokytojauti į gimtąją Švenčionių gimnaziją. 1957 m. pradėjo dirbti Lietuvos mokslų akademijos Istorijos (dabar Lietuvos istorijos) institute mokslinė bendradarbe. Čia dirbo iki 1988 m.

Daugelio straipsnių ir didelių studijų autorė. Apibendrino lietuvių drabužius pirmame etnologijos akademiniame leidinyje *Lietuvių etnografijos bruožai* (1964). Tai buvo pirmoji išsami moksliniais tyrinėjimais

grindžiama valstiečių tradicinių drabužių studija, paremta ir asmenine lauko tyrimų medžiaga. 1967 m. Lietuvos istorijos institute mokslininkė apgynė istorijos mokslo kandidato (dabar daktaro) disertaciją „Lietuvių liaudies moterų drabužiai XIX–XX a. pradžioje“.

Etnologė yra viena iš Pabaltijo istorinio-etnografinio atlaso autorių, parengė moterų aprangos 33 žemėlapius (20 žemėlapių kartu su Vida Kulikauskiene) ir komentarus (1986). Be tautinio kostiumo istorijos ir tradicinės aprangos tyrimų, mokslininkė paskelbė nuodugnių valstiečių mitybai skirtų darbų. Parengė ir išleido monografijas: *Šiuolaikinis Suvalkijos kaimas* (kartu su Izidoriumi Butkevičiumi, V. Kulikauskiene, A. Vyšniauskaite, 1981 m.) ir *Šiuolaikinis Žemaitijos kaimas* (kartu su I. Butkevičiumi, V. Kulikauskiene, A. Vyšniauskaite, 1985 m.). Taip pat labai svarbi ir jos visuomeninė veikla, kuria M. Miliuvienė svariai prisidėjo prie lietuvių moterų sceninio

kostiumo sunorminimo ir jo autentiškumo apsaugos.

Jos nuveiktų darbų vertę liudija tai, kad jais ir šiandien naudojasi kultūrinio darbo praktikai. Mariją cituoja dabarties tyrinėtojai etnologai. Bendradarbius žavėjo jos sugebėjimas kūrybingą mokslinį darbą suderinti su begaliniu atsidavimu šeimai, pastangomis sudaryti kuo geresnes sąlygas moksliniam darbui šviesios atminties profesoriui Vaciu Miliui.

Visi, kuriems teko kartu dirbti su Marija Miliuviene, gali ją minėti tik geru žodžiu. Jos asmenyje darniai derėjo pilietinė drąsa, principingumas, išdidumas ir kartu atlaidumas, jautrumas kitiems ir kuklumas. Be dirbtinių pastangų ar puikybės Marija pelnė bendradarbių pagarbą, ir jie

be jokio susitarimo laikė ją moraliniu autoritetu.

Marija, kaip ir turbūt visi Vilniaus karšto lietuviai autochtonai, išsiskyrė patriotizmu, darbštumu, kantrumu ir ištverme. Grožinės literatūros kūriniais buvo galima paversti jos vaizdingus pasakojimus apie vaikystėje jos vaizdingus pasakojimus apie vaikystėje lietuvių mokinukų patirtus išpūdžius Lenkijos valdomame Vilniaus krašte, apie to meto kaimo bendruomenės gyvenimą, viena kitą keitusias okupacijas, pokario metus.

Marija per savo gyvenimą patyrė daug žiaurių likimo smūgių, bet sunkiausiomis valandomis kliovėsi Dievu ir neprarado jėgų tikėti žmonėmis ir šviesia Lietuvos ateitimi.

Palaidojome mielą kolegę Mariją Vilniaus Rokantiškių kapinėse.

Žilvytis Šaknys, Petras Kalnius